

מסורת הש"ס

(א) [במחמת ב:]; (ב) זמנים
מעט. (ג) [ויקרא כג:];
(ד) [ויקרא י"ז]; (ה) [שם];
(ו) [ויקרא כג:]; (ז) [דברים
כג:]; (ח) [ויקרא י"ז]; (ט) [ל"ג
שנה]; (י) [ויקרא י"ז];
(יא) [ל"ג שנה].

תורה אור השלם

1. ובי יוד איש על רעהו
לקרנו בקרעה מעט
מזבוח תקנוה למוח:
שמות כז יד
2. לאביו ולאביו לאביו
ולאחותיו לא יקראו להם
במקום כי יור אלוהיו על
ראשו: במדבר יז ו
3. לא תבערו אש בבבל
למען תהיה ביום השבת:
שמות לה ג
4. ושבתם את השבת
כי קדש הוא לכם
מכלילה מות יוחת כי
מכל העשה בה מלאכה
ונברחה הנפש והוא
מקרב עיניך: שמות לא יד
5. והנפש אשר תאכל
קשר מזבח השלמים
אשר לוי וטמאנו עליו
ונברחה הנפש והוא
מקרב עיניך: ויקרא כ ב
6. ושבת את השבת
במקום אשר ישבת את
הקראת ואת העולה
במקום הקדש כי
כחמאת האשם הוא
לקרבן קדש קדשים
הוא: ויקרא יד יג

גליון הש"ס

גם לא לית חבור מבינה
עין קרבן מפרט יתיר
בפסוק זכור את יום
המקום: וי"א ל"ג ש"י
ו"א י"א: וי"א י"א ל"ג
בב"ב הדין: עין שפוט
קדשים ח"ל סתם: ג

הגהות הב"ח

(א) ובי יוד איש על רעהו
כל: (ב) שם ככלל כל
הקדשים י"א: (ג) שם
הוא נמי ה"א אשת את
ככלל: (ד) ש"י ד"ה
נכנס: ובי יוד על גבי
מונה ועברה בידו משלם
כ"ל: וי"א י"א: (ה) ה"א
ד"ה ומה ובי יוד טעמן
אלה דלא מפקין: (ו) ד"ה
תלמוד ובי קרבן זכור
כ"ד כ"ל: וי"א י"א נחמק:

מוסף רש"י

והלא שלמים בכלל כל
הקדשים יור. אמר
למים לירימוס כל אש
אשר יקרב מל ויעבט אל
הקדשים: ויקרא כב וי"א
יקרב לכל למותו בנשית
היא תמט, דנשיית לית
נשית, מדנשיית
נחם: משה (י"ג): מכלל
קדש לא תעב, היינו אכלה
ולא נעשה, והיא יקרב נמי
תמט נחם: משה (י"ג)
דלוי נעשה אלה דבר
המושר ליקרב, למתין
הסם ל"ד לומר ובי י
נוגע שוה חייב, אם כן
למה לאמר אשר יקרב למת
שלא חייבן עליו עני
שיכבד ליקרב ולתור אש
חייב על אפילו משום
טומאה עד שיכבד ליקרב

חמש עשרה נשים

רביה דוחה אופס. שאם היה רוצה כהן ורוצה לעבוד עבודה כ"ד
שולמים ומביאין אותו למות אלא ח"כ היה על (ו) גגו של מזבח ועבודה
כ"ד: **שנאמר מטעם מוצאי סקתנו למוס.** ולא מעל מוצאי: ומאי או
אינו דקאמר. הואיל ומקל וחומר אמאי דחמיא היכי מצינו למימר או
אינו אלא אפי' מותם כ"ד לא דחיי:

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת
רציה דוחה אותה שנאמר ימעם מוצחי
תקחנו למות שבת שנחת מפני עבודה
אינו דין שתהא רציה דוחה ומאי או
אינו דקאמר ה"ק קבורת מת מצוה תוכיח
שדוחה את העבודה ואין דוחה את השבת
הדר אמר קבורת מת מצוה תדחה שבת
מק"ו ומה עבודה שהיא דוחה שבת קבורת
מת מצוה דוחה אותה מולאחותו שבת
שנחתה מפני עבודה אינו דין שתהא קבורת
מת מצוה דוחה אותה ת"ל לא תבערו
ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא דאתי עשה
ודחי ל"ת מאי או אינו דקאמר ה"ק מה אני
מקיים מחלליה מות יומת בשאר מלאכות
חוץ ממות כ"ד אבל מותר כ"ד דחי שבת
דאתי עשה ודחי ל"ת הדר אמר אימר
דאמרין דאתי עשה ודחי לא תעשה לא
תעשה גרידא ל"ת שיש בו כרת מי שמערת
ליה דדחי הדר אמר עשה (ה) דוחה את
ל"ת לאו לא תעשה חמור מבינה וקאתי
עשה ודחי ליה מה לי חומרא וזמא ומה לי
חומרא רבה ת"ל לא תבערו אלא [איצטריך]
סד"א תיהו האי אשת אח דבר שהיה בכלל
ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו
יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא דתניא
דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל וכו' כיצד
והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים
וטומאתו עשו ודלא שלמים בכלל (ו) קדשים
היו ולמה יצאו להקיש אליהן ולומר לך מה
שלמים מיוחדים קדשי מוצח אף כל קדשי
מוצה יצאו קדשי ברך הבית הכא נמי (ז) הא
אשת אח בכלל כל העריות היתה ולמה
יצתה להקיש אליה ולומר לך מה אשת אח
שריא אף כל עריות נמי שריין מי דמי התם
כלל באיסור ופרט באיסור הכא כלל
באיסור ופרט בהיתר הא לא דמי אלא
לדבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש
שאי אתה יכול להחזירו לכללו עד שיחזירו
לך הכתוב בפירוש דתניא ודבר שהיה
בכלל ויצא לידון בדבר החדש אי אתה
רשאי להחזירו לכללו עד שיחזירו לך
הכתוב בפירוש כיצד וישחט את הכבש
במקום אשר ישחט את החמאת ואת
העולה במקום הקדש כי כחמאת האשם
ואשם מצורע לידון בדבר החדש בבהן
יד ובהן רגל הימנית יכיל לא היא
טעון מתן דמים ואימורים לגבי מוצח
תלמוד
ואימורים לגבי מוצח מ"ל כו': מצורע לידון בדבר החדש.
מה שחמאת מצורע טעונה נפסים
תרי ושאר חמאות אין טעונות לא חשיב דבר חדש אלא קרוי דבר
חדש אלא כשקור כלו כי הכא דשאר חמאות טעונות כל הדם לגבי מוצח ואשם מצורע וכו' וכן חשיב דבר חדש אלא חשיב דבר
חו הותרה שפוט כללו אכל מה שחמאת מצורע טעונה נפסים אין סותר את כללו וא"ת ולמ"ד גרידא אחיהו מקומן (וזמית דף מט:)
דכללו גמר
מיניה יהיו כל אשמות טעונות מתן כהונות וילפו נמי כולהו עריות משחט אח וי"ל דלא גמר מיניה אלא דבר דלא חדש בו כגון שחיטת כפון
לעכב אכל לענין חידוש לא גמר מיניה דכפרש"י הסם דאשם כן היה יוצא לידון בדבר החדש כיצא בו ללמד על הכלל כולו [ואין זה חידוש]:
ת"ל

פרק ראשון יבמות

ובמה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציה דוחה אותה. הקשה
הר"ר יעקב דאורליי"ש מינא דיו מה רציה אינו דוחה עבודה
אלא כשב ואל תעשה שבת נמי לא תדחה אלא כשב ואל תעשה וי"ל
דאמאי כדבי טרפון דאמר (ב"ק כה.) היכא דמיפסק ק"ו לא אמרין
דיו והא דאמר ליה ריש לקיש ל"י

יומנן צ"י אחד דיני ממונות (סנהדרין
דף לה.) ותהא קבורת מת מצוה דוחה
שבת מקל וחומר לא משום דסבר
כר"ט אלא (א) לא מסיק אדעתיה
להלק בין קום עשה לשב ואל תעשה
כי היכי דלא מסיק אדעתיה ה"ש"ס
צ"י מי שמתו (בכרות דף כ. ושם) וכ"י
יומנן דלא מהדר ליה דיו דיו משום
דמהדר ליה שפיר טפי רציה מוכיח
דאפילו לרבי טרפון ליכא ק"ו ועוד
נראה לומר דהכא דיינין הכי ומה
עבודה דקילא דחייא שבת רציה
וקבורת מת מצוה דחמירא לא כל שכן
וזמנה הס חמוריס דעבודה נחמית
מפנייהם וצ"י כ"ד הרגל (ב"ק דף כה.)
וס' דאמרנו כגון לר"ט דיו ולא דיינין
ומה שן ורגל דקילי חייבים ברשות
הניזק נזק שלם קרן לא כ"ש משום
דלוי עעבד קל וחומר הכי איכא
למפדן טובא דליכא כסן ורגל וליכא
בגין כגון מ"י הנהא לרבי:
שנאמר מעט מוצחי. ואפי' אם
אין שם כהן אחר ראוי
לעבודה השעבודה נדחת וא"ת
דלמא תסס לאו משום דלרציה הוא
דחייא עבודה אלא משום דגברא הוא
דלא חזי כדאמרין (בכרות דף לב:.) כהן
שהרג נפש לא ישא את כפיו שנאמר
דיכס דמים מלאו וכ"ש עבודה וי"ל
דע"כ חזי דאין מחלל עבודה דמעט
מוצחי ולא מעל מוצחי ולא ישא את
כפיו חומרא בעלמא הוא ועוד דוקא
לא ישא את כפיו לבי (ש) שהרגו בידו
ואין קטיגור נעשה סיגור וכדכתיב
בהקוף קרא ופרישכס כפיסכ':
תלמוד ד"ב ר"ב חבביר. וא"ת
אמאי איצטריך כפרק
אחד דיני ממונות (סנהדרין דף לו.)
מוצחי המיוחד לי לנימף דלרציה דוחה
אפילו קרבן זכור מסיק ליה
מדאיצטריך לא תבערו לאפוקי מק"ו
ש"מ דלרציה דוחה אפי' קרבן זכור
דדמי שבת דלוי ימיר ח"כ ליכא
קל וחומר וי"ל דלוי לאו דכתיב מוצחי
לא הוא מוקמינן קרא מסבירא
בקרנן זכור (א) דכדי לדרוש לא תבערו
לאפוקי מק"ו אלא הוא מוקמינן קרא
בקרנן ימיר ולא תבערו הוא דרשינן
ע"כ לשום דרשא אחרתי וצ"ג השתא
דכתיב לא תבערו הוא מוקמינן קרא
בקרנן ימיר מק"ו דלכ"י דאמר צ"י
אחד דיני ממונות (שם דף לה:.) השתא
דאמרת אין רציה דוחה שבת אין
רציה דוחה עבודה מק"ו ומה שבת
שנחתה מפני עבודה אין רציה
דוחה אותה כו': ל"י שיצא אשם

עין משפט
גרי מוצה

כ"א ב"ב מ"י פ"ד מהל'
מאוסה כפרה ה"ל: ג

תוספות ישנים

בה לי חומרא רבה מה לי
חומרא יטעל. חמיה
דאפרכות הפסות מלמעלה
דלעיל אמרין דלוי לאו קרא
אמרין מסבירא לא דמי
וכהא ששמע חופסל. ועירוק
דל"י מה קולמו לעיל היכא
אשחית דדמי לאצטריך
עליה למסרה ומקל וטרי
א"ל אלא אצטריך עליה
מדאצטריך עליה דלוי לאו
עליה ה"א דדמי חמיה
חומרא רבה מה לי חומרא
יטעל. וזה לא קשה כי
דלמא עליו ממשן איני כי
אם למאי דסליק אדעתיה
מקראת. אף דוקא הוא
דמי' ששמע חופסל
שעולת ח"כ הדר קושין
לכוכיה. וי"ד דה"ס
מחלי דעליה ללמסרה
דלמא עליו להיטריק וילף
מזה בעלמא דדמי ל"ת
שי' בו כרת דהכי חמיה
נאמר כהן עליה ונאמר
לכ"ל עליה מה להלן כרוה
אף כהן עזיה וקאמר
החמנה יבנה יח' עליה
וחיה וילף בעלמא דמ"ל
חומרא רבה מ"ל חומרא
קילא חו אמר (ת"ל) א"ת
מכתיב וי"א נאמר כ"י
עליה ללמסרה דלוי עליה
להיטריק אמאי לאצטריך
עליה מסיק לי מלא תבערו
דשחמט הא בעלמא עליה
אלא ודאי מדאצטריך עליה
ש"מ ללמסרה הוא. וא"ת
ודאמא חופסל דדלוי עליה
להיטריק לא אצטריך לא
מכתיב דהא אין לוי ללמד
העברה שיהא חמיה כ"ד
מחמית אשה ומשחט את
שאר זק ח"כ חסור כח.
אכל השחט כי כהן לא
תבערו ודאי אמרין עליה
ללמסרה דלוי עליה
להיטריק לא אצטריך דהא
עלמא דדמי חמיה כ"ד
דבר שי' בו כרת ויכל
למלף מכ"י דמית' כ"ד.

א"ל אלא אצטריך למחנה
עליה דלוי עליה כ"י.